

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1991

Nr 73

Nr 73

ÅLANDS LANDSTINGSBESLUT

om bifall till ikraftträdande på Åland av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i den Europeiska stadgan om lokal självstyrelse

På framställning av Republikens President har Ålands landsting på sätt 11 § 2 mom. 19 punkten självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 förutsätter beslutat ge sitt bifall till att lagen om godkännande av vissa be-

stämmelser i den europeiska stadgan om lokal självstyrelse (FFS 1180/91)* träder i kraft på Åland till de delar det ingångna avtalet innebär avvikelser från självstyrelselagen.

Mariehamn den 21 januari 1991

OLOF JANSSON
talman

Karl-Gunnar Fagerholm
vicesalman

Jan-Erik Lindfors
vicesalman

*Finlands författningssamlings fördragsserie nr 65/91

Europeisk stadga om lokal självstyrelse

Inledning

Europarådets medlemsstater som undertecknat denna stadga,

som beaktar att Europarådets syfte är att uppnå en fastare enhet mellan dessa medlemmar för att skydda och förverkliga de ideal och principer som utgör deras gemensamma arv;

som beaktar att en av de metoder med vilka detta syfte kan uppnås är att ingå överenskommelser på det administrativa området;

som anser att de lokala myndigheterna är en av de viktigaste grundstenarna i varje demokratiskt styrelseskick;

som beaktar att medborgarnas rätt att delta i skötseln av de offentliga angelägenheterna är en av de demokratiska principer som delas av alla medlemsstater i Europarådet;

som är övertygande om att det är på lokal nivå som denna rätt kan utövas mest direkt;

som är övertygande om att förekomsten av lokala myndigheter med verkligt ansvar kan åstadkomma en förvaltning som är både effektiv och ligger nära medborgaren;

som är medvetna om att skyddet och stärkandet av den lokala självstyrelsen i de olika europeiska länderna är ett viktigt bidrag till uppbyggandet av ett Europa som grundar sig på demokratiska principer och decentralisering av makten;

som hävdar att detta förutsätter förekomsten av lokala myndigheter med demokratiskt tillsatta beslutsorgan och med stor grad av självbestämmanderätt när det gäller uppgifter, på vilket sätt och med vilka medel dessa uppgifter skall utföras samt nödvändiga resurser för deras fullgörande,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Parterna åtar sig att anse sig bundna av följande artiklar på det sätt och i den utsträckning som föreskrivs i artikel 12 i denna stadga.

DEL I

Artikel 2

Konstitutionell och laglig grund för lokal självstyrelse

Principen om lokal självstyrelse skall erkännas i nationell lagstiftning och, där så är möjlig, i grundlagen.

Artikel 3

Begreppet lokal självstyrelse

1. Med lokal självstyrelse menas de lokala myndigheternas rätt och möjlighet att inom lagens gränser reglera och sköta en väsentlig del av de offentliga angelägenheterna på eget ansvar och i den lokala befolkningens intresse.
2. Denna rätt skall utövas av fullmäktige eller församlingar, som skall bestå av ledamöter valda genom sluten omröstning i fria direkta val på grundval av allmän och lika rösträtt, och som kan ha inför dem ansvariga verkställande organ. Denna bestämmelse skall inte på något sätt påverka möjligheten till medborgarförsamlingar, folkomröstningar eller annan form av direkt medborgerligt deltagande, där detta är tillåtet i lag.

Artikel 4

Den lokala självstyrelsens omfattning

1. De lokala myndigheternas grundläggande befogenheter och åligganden skall fastställas i grundlag eller annan lag. Denna bestämmelse skall dock inte utgöra något hinder mot att de lokala myndigheterna i enlighet med lag tilldelas befogenheter och ansvar för särskilda ändamål.
2. De lokala myndigheterna skall inom lagens gränser ha full frihet att ta initiativ i ärenden som inte ligger utanför deras kompetens eller tillkommer annan myndighet.
3. De offentliga uppgifterna skall normalt i första hand utföras av de myndigheter som ligger närmast medborgaren. Tilldelning av en uppgift till en annan myndighet bör grundas på uppgiftens omfattning och natur samt kraven på effektivitet och ekonomi.
4. De befogenheter som ges de lokala myndigheterna skall normalt vara fullständiga och oinskränkta. De får inte urholkas eller begränsas av någon annan, central eller regional, myndighet om inte annat föreskrivs i lag.
5. Då de lokala myndigheterna tilldelas befogenheter av en central eller regional myndighet skall de, i den mån det är möjligt, ges handlingsfrihet att anpassa utövandet av dessa befogenheter till lokala förhållanden.
6. De lokala myndigheterna skall, i den mån det är möjligt, rådfrågas i god tid och på lämpligt sätt i planerings- och beslutsprocessen vad gäller alla frågor som direkt berör dem.

Artikel 5

Skydd av den lokala självstyrelseindelningen

Ändringar i indelningen av lokala myndigheter får inte göras utan föregående samråd med de lokala myndigheter som berörs, eventuellt genom folkomröstning där detta är tillåtet i lag.

Artikel 6

Lämpliga administrativa strukturer och resurser för de lokala myndigheternas uppgifter

1. Med beaktande av mer allmänna lagregler skall de lokala myndigheterna själva kunna bestämma om sina inre administrativa strukturer för att anpassa dem till de lokala behoven och för att säkerställa en effektiv förvaltning.
2. Tjänstgöringsvillkoren för de lokala myndigheternas anställda skall vara sådana att de tillåter rekrytering av högt kvalificerad personal på grundval av förtjänst och skicklighet. För detta ändamål skall tillfredställande möjligheter till utbildning, advekat lön samt karriärmöjligheter kunna erbjudas.

Artikel 7

Villkor under vilka uppgifter utövas på lokal nivå

1. Arbetsvillkoren de lokala myndigheternas förtroendevalda skall möjliggöra fritt utövande av deras uppdrag.
2. Villkoren skall tillåta lämplig ekonomisk ersättning för utgifter i samband med uppdraget liksom, där så är lämpligt, ersättning för förlorad arbetsförtjänst eller ersättning för utfört arbete och motsvarande socialskydd.
3. Funktioner och verksamheter som bedöms vara oförenliga med innehav av ett kommunalt förtroendeuppdrag skall fastställas genom lag eller grundläggande rättsliga principer

Artikel 8

Administrativ tillsyn över de lokala myndigheternas verksamhet

1. Administrativ tillsyn över lokala myndigheter får endast utövas i enlighet med de förfaranden och i de fall som föreskrivs i grundlag eller annan lag.
2. Administrativ tillsyn över de lokala myndigheternas verksamhet skall normalt endast syfta till att säkerställa efterlevnad av lag och konstitutionella principer. Administrativ tillsyn i fråga om lämpligheten får dock utövas av högre myndigheter när det gäller uppgifter som delegerats till de lokala myndigheterna.
3. Administrativ tillsyn över de lokala myndigheterna skall utövas på sådant sätt att det garanteras att kontrollmyndighetens ingripande står i proportion till betydelsen av de intressen som skall skyddas.

Artikel 9

De lokala myndigheternas ekonomiska resurser

1. De lokala myndigheterna skall inom ramen för den nationella ekonomiska politiken ha rätt till egna tillräckliga ekonomiska resurser, som de fritt får disponera över inom gränserna för sina befogenheter.
2. De lokala myndigheternas ekonomiska resurser skall motsvara de uppgifter som tilldelats dem i grundlag och annan lag.
3. Åtminstone en del av de lokala myndigheternas ekonomiska resurser skall komma från lokala skatter och avgifter vars nivå de har befogenhet att bestämma inom lagens gränser.
4. De finansiella system på vilka de resurser som är tillgängliga för de lokala myndigheterna grundar sig skall vara tillräckligt varierande och flexibla för att göra det möjligt för kommunerna att, så långt det är praktiskt möjligt, följa med i den verkliga kostnadsutvecklingen för uppgifternas utförande.
5. Skyddet av ekonomiskt svagare lokala myndigheter kräver inrättande av förfaranden för ekonomisk utjämning eller liknande åtgärder, som är avsedda att rätta till effekterna av den ojämna fördelningen av möjliga inkomstkällor och ekonomiska bördor. Sådana förfaranden eller åtgärder får inte minska lokala myndigheternas handlingsfrihet inom deras eget ansvarsområde.
6. De lokala myndigheterna skall rådfrågas på lämpligt sätt angående det sätt på vilket omfördelade resurser skall tilldelas dem.
7. Bidrag till de lokala myndigheterna skall såvitt möjligt inte öronmärkas för att finansiera speciella projekt. Bidragen får inte påverka kommunernas grundläggande frihet att själva bestämma inom sitt eget kompetensområde.
8. För att kunna ta upp lån för kapitalinvesteringar skall de lokala myndigheterna inom lagens gränser ha tillgång till den nationella kapitalmarknaden.

Artikel 10

De lokala myndigheternas rätt att bilda sammanslutningar

1. De lokala myndigheterna skall vid utövandet av sina befogenheter ha rätt att samarbeta med och att inom lagens ram bilda sammanslutningar med andra lokala myndigheter för att utföra uppgifter av gemensamt intresse.
2. De lokala myndigheternas rätt att tillhöra ett förbund för att skydda och främja sina gemensamma intressen och att tillhöra ett internationellt förbund för lokala myndigheter skall erkännas i varje stat.
3. De lokala myndigheterna skall på de villkor som föreskrivs i lag ha rätt att samarbeta med sina motsvarigheter i andra stater.

Artikel 11

Rättsskydd för den lokala självstyrelsen

De lokala myndigheterna skall ha rätt att anlita ett judiciellt förfarande för att säkerställa ett fritt utövande av sina befogenheter och respekt för de principer om lokal självstyrelse som finns fastlagda i grundlagen eller den nationella lagstiftningen.

DEL II

Övriga bestämmelser

Artikel 12

Åtaganden

1. Varje part åtar sig att anse sig bunden av minst tjugo punkter i del 1 i stadgan av vilka minst tio skall väljas bland nedanstående stycken:
  - Artikel 2,
  - Artikel 3, punkterna 1 och 2,
  - Artikel 4, punkterna 1, 2 och 4,
  - Artikel 5,
  - Artikel 7, punkt 1,
  - Artikel 8, punkt 2,
  - Artikel 9, punkterna 1, 2 och 3,
  - Artikel 10, punkt 1,
  - Artikel 11.
2. Varje fördragsslutande stat skall då den deponerar sitt ratifikations- eller godkännandeinstrument meddela Europarådets generalsekreterare vilka punkter som valts i enlighet med bestämmelserna i punkt 1 i denna artikel.
3. En part kan vid vilken senare tidpunkt som helst underrätta generalsekreteraren om att den anser sig bunden av punkter i denna konvention som den inte redan godtagit enligt punkt 1 i denna artikel. Sådana senare åtaganden skall anses utgöra en integrerad del av den parts ratifikation, godtagande eller godkännande som lämnar underrättelsen och skall ha samma verkan från den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period på tre månader efter den dag då generalsekreteraren mottog underrättelsen.

Artikel 13

Myndigheter på vilka konventionen äger tillämpning

Principer om lokal självstyrelse i denna stadga är tillämpliga på alla kategorier av lokala myndigheter inom partens territorium. Varje part kan emellertid vid deponering av sitt ratifikations- eller godkännandeinstrument ange de lokala eller regionala myndigheter till vilka, den har för avsikt att begränsa stadgans tillämpning eller som den har för avsikt att utesluta från dess tillämpningsområde. Den kan även inkludera ytterligare kategorier av lokala eller regionala myndigheter inom stadgans tillämpningsområde genom senare underrättelse till Europarådets generalsekreterare.

Artikel 14

Information

Varje part skall till Europarådets generalsekreterare överlämna all information av betydelse rörande lagstiftnings- och andra åtgärder som den vidtagit för att uppfylla stadgans bestämmelser.

DEL III

Artikel 15

Undertecknande, ratifikation och ikraftträdande

1. Denna stadga skall vara öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.
2. Denna stadga träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period på tre månader från den dag då fyra medlemsstater i Europarådet har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av stadgan i enlighet med bestämmelserna i föregående punkt.
3. I förhållande till en medlemsstat som senare uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av stadgan träder denna i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period på tre månader från dagen för deponeringen av ratifikations- eller godkännandeinstrumentet.

Artikel 16

Territoriell bestämmelse

1. En stat kan vid undertecknandet eller vid deponeringen av sitt ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange på vilket territorium eller vilka territorier denna konvention skall vara tillämplig.
2. En stat kan vid vilken som helst senare tidpunkt, genom förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare, utsträcka tillämpningen av denna stadga till ett annat territorium som anges i förklaringen. Med avseende på sådant territorium träder stadgan i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period på tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog förklaringen.
3. En förklaring som avgetts i enlighet med de båda föregående punkterna kan, med avseende på ett territorium som angetts i förklaringen, återtas genom en till generalsekreteraren ställd underrättelse. Återtagandet träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period på sex månader från den dag då generalsekreteraren mottog underrättelsen.

Artikel 17

Uppsägning

1. En part kan säga upp denna stadga när som helst efter utgången av en period på fem år från den dag då stadgan trädde i kraft för den parten. Europarådets generalsekreterare skall underrättas sex månader i förväg. Uppsägningen skall inte påverka stadgans giltighet i förhållande till de andra parterna under förutsättning att antalet sådana parter alltid är minst fyra.
2. En part kan enligt bestämmelserna i föregående stycke säga upp vilket stycke som helst i stadgans del I, som den godtagit, under förutsättning att parten förblir bunden av det antal och det slags stycken som föreskrivs i artikel 12, stycke 1. En part som efter uppsägningen av ett stycke inte längre uppfyller kraven i artikel 12, stycke 1, skall även anses ha sagt upp själva stadgan.

Artikel 18

Underrättelser

Europarådets generalsekreterare skall underrätta Europarådets medlemsstater om:

- a. undertecknanden,
- b. deponering av ratifikations-, eller godkännandeinstrument,
- c. dagen för stadgans ikraftträdande enligt artikel 15,
- d. underrättelse enligt artikel 12, styckena 2 och 3,
- e. underrättelse enligt artikel 13,
- f. andra åtgärder, notifikationer eller meddelanden som rör denna stadga.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, undertecknat denna stadga.

Som skedde i Strasbourg den 15 oktober 1985 på engelska och franska, vilka båda texter har samma giltighet, i ett enda exemplar, som skall deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall översända bestyrkta kopior till varje medlemsstat i Europarådet.